

Список літератури: 1. Энджел Дж. Ф. Поведение потребителей / Дж. Ф. Энджел, Р. Д. Блэкуэлл, П. У. Миннард. – СПб. : Питер Ком, 1999. – 768 с. 2. Економічний словник-довідник / за ред. С. В. Мочерного. – К. : Femina, 1995. – 368 с. 3. Основи економічної теорії / за ред. Ю. В. Ніколенка : кн. 2. – К. : Либідь, 1998. – 190 с. 4. Экономический потенциал развитого социализма / под ред. Б. М. Мочалова. – М. : Экономика, 1982. – 282 с. 5. Основи економічної теорії / за ред. С. В. Мочерного. – Тернопіль : Тарнекс, 1993. – 896 с. 6. Экономические законы и эффективное использование экономического потенциала развитого социализма / редкол.: И. С. Ступницкий (отв. ред.) и др. – М., 1981, – Вып. 155. – 231 с. 7. Мочерний С. В. Економічний потенціал України / С. В. Мочерний // Економічна енциклопедія. Т. 1 / за ред. С. В. Мочерного. К. : Академія, 2002. – 422 с. 8. Основи економічної теорії / за ред. Ю. В. Ніколенка. – Кн. 1. – К. : Либідь, 2003. – 216 с. 9. Матковський Р. Б. Економічний потенціал України та шляхи його ефективного використання : дис. ... канд. екон. наук : 08.01.01 / Роман Богданович Матковський. – Дрогобич, 2003. – 176 с. 10. Экономика : учебник / под ред. А. С. Булатова. – М. : МГУ, 2005, – 803 с. 11. Словарь иностранных слов с приложениями / под ред. В. Бутромеева. – М. : Престиж книга ; РИПОЛ Классик, 2006. – 544 с. 12. Вовканыч С. И. Информационный потенциал и ускорение научно-технического прогресса / С. И. Вовканыч. – К. : Наук. думка, 1990. – 176 с. 13. Добров Г. М. Наука о науке: введение в общее науковедение / Г. М. Добров. – 2-е изд. – К. : Наук. думка, 1970. – 320 с. 14. Лешинер Р. Е. Научно-технический потенциал современного производства / Р. Е. Лешинер. – М. : Знание. 1978. – 33 с. 15. Куренков Ю. В. Технический прогресс и оптимальное обновление производственного аппарата / Ю. В. Куренков, Д. М. Палтерович. – М. : Мысль, 1975. – 212 с. 16. Сачко Н. С. Экономика замены машин и оборудования / Н. С. Сачко, И. М. Бабук. – М. : Машиностроение, 1974. – 206 с. 17. Шумпетер Й. Теория экономического развития / Й. Шумпетер. – М. : Прогресс, 1982. – 456 с. 18. Водачек Л. Стратегия управления инновациями на предприятии / Л. Водачек, О. Водачкова. – М. : Экономика. – 1989. – 167 с. 19. Пиннингс Й. М. Технологические нововведения в промышленности / Й. М. Пиннингс // Новая технология и организационные структуры. – М. : Экономика, 1990. – С. 187–205.

Надійшла до редколегії 23.12.2009

УДК 342.5+342.7

Ф. В. Веніславський

КОНСТИТУЦІЙНИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ЯК НЕОБХІДНА ПЕРЕДУМОВА СТАБІЛЬНОСТІ КОНСТИТУЦІЙНОГО ЛАДУ УКРАЇНИ

Проаналізовано контрольну діяльність Конституційного Суду за дотриманням прав і свобод людини і громадянина в аспекті забезпечення стабільності конституційного ладу України. Зроблено висновок, що реальне забезпечення в процесі здійснення конституційного контролю проголошених Конституцією України прав і свобод особи є необхідною передумовою стабільності конституційного ладу і його засад.

Проанализирована контрольная деятельность Конституционного Суда по соблюдению прав и свобод человека и гражданина в аспекте обеспечения стабильности конституционного строя Украины. Сделан вывод, что реальное обеспечение в процессе осуществления конституционного контроля провозглашенных Конституцией Украины прав и свобод личности является необходимой предпосылкой стабильности конституционного строя и его основ.

Control activity of Constitutional Court on human rights and freedoms protection in the context of guaranteeing stability of constitutional system of Ukraine is analyzed. Some conclusions were made that real guaranteeing in the process of constitutional control stated in Ukrainian Constitution human rights and freedoms is necessary precondition of stability of constitutional system and its bases.

У кожній демократичній державі світу основні права і свободи людини відносяться до безумовних політико-правових цінностей конституційного рівня, є невід’ємною і визначальною складовою конституційного ладу в цілому. Однак конституційний лад – це не лише високий загальний рівень відповідного конституційно-правового регулювання, але й цілісна система реально існуючих суспільних відносин, опосередкованих демократичним правовим статусом особи, демократичними принципами формування, організації й функціонування державної влади, взаємодією різних її органів, вільною діяльністю інститутів громадянського суспільства, закріплених і гарантованих конституційно-правовими нормами [1, с. 39]. Більше того, саме реальні суспільні відносини, що складаються в найважливіших сферах суспільного життя (а не конституційні засади), становлять головний зміст категорії «конституційний лад».

Визначальне значення прав і свобод людини і громадянина щодо всього конституційно-правового регулювання зумовлене як загальним усвідомленням первинності й основоположної ролі кожної особистості в системі взаємовідносин «людина – суспільство – держава», так і особливою соціальною і політико-правовою природою держави як форми організації політичної влади, яка спрямовує і організовує за допомогою норм права спільну діяльність людей і соціальних груп, захищає права та інтереси громадян [2, с. 155]. Тому дійсний стан речей у сфері практичної реалізації прав і свобод людини і громадянина слід вважати не лише невід’ємним складником конституційного ладу, але й вагомим критерієм визначення його фактичного змісту та рівня розвитку, необхідною передумовою його стабільності та непорушності.

Однією з найбільш дієвих державно-владних інституцій, що покликані забезпечувати юридичне верховенство Конституції в правовій системі держави, гарантувати стабільність закріпленого

нею конституційного ладу і його засад, а отже, і прав та свобод людини і громадянина як їх визначальної складової частини, є, поза всяким сумнівом, Конституційний Суд України. При цьому якщо головний зміст конституційного ладу, основи правового статусу і функції єдиного органу конституційної юрисдикції вже поставали в ролі об'єкта спеціальних наукових пошуків учених-конституціоналістів [3–11], то аналіз значення функції конституційного контролю за забезпеченням основних прав і свобод людини як необхідної передумови стабільності конституційного ладу до цього часу все ще не був предметом окремого дослідження. З огляду ж на суттєвий вплив цієї діяльності Конституційного Суду на становлення України як дійсно демократичної, правової держави, враховуючи важливість означеної проблеми для кожної людини, вона набуває не лише особливої наукової актуальності, але й безпосереднього практичного значення.

Конституція України, проголосивши людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку найвищою соціальною цінністю, підпорядкувавши забезпеченню суб'єктивних прав та свобод особи всю державно-владну діяльність, фактично сприйняла базові цінності світового конституціоналізму, заклавши міцне правове підґрунтя під їх практичною реалізацією. Дослідники слушно зазначають, що Конституція та весь устрій суспільних відносин повинні бути зорієнтовані саме на права особи [12, с. 99]. Більше того, оскільки конституційне положення про найвищу соціальну цінність людини закріплено в розділі I Основного Закону, воно є невід'ємною складовою частиною основоположних конституційних принципів, які у своїй сукупності становлять засади конституційного ладу України. Тому від реального забезпечення проголошених Основним Законом прав і свобод людини і громадянина та від результативної практичної діяльності в цьому напрямку єдиного органу конституційної юрисдикції України безпосередньо залежить стабільність конституційного ладу України в цілому.

Однак, як наочно демонструє практика останніх 14 років, що минули з дня прийняття Основного Закону України, безумовна соціальна цінність кожної людини, необхідність гарантування й всебічного практичного забезпечення її прав і свобод усе ще не стали нормою повсякденного функціонування вітчизняної системи органів публічної влади. А постійні зміни політичної системи ще більше ускладнюють ситуацію, оскільки влада все частіше перетворюється на самодостатню організацію, яка намагається дистанціюватися від людини та її повсякденних проблем. На наш погляд, це призводить до пониження в суспільній свідомості значення Конституції України як Основного Закону держави і суспільства, ставить під сумнів значення й

вагу основоположних принципів, що складають засади конституційного ладу, нівелює головні цінності сучасного конституціоналізму, становлення якого в Україні безпосередньо пов'язане із забезпеченням прав і свобод людини і громадянина.

Враховуючи викладене, в сучасних умовах важливо системно дослідити роль та значення функції конституційного контролю в сфері гарантування стабільності конституційного ладу України саме через практичне забезпечення широкого переліку основних прав і свобод людини і громадянина. Адже більшість базових конституційних принципів, що в своїй сукупності становлять засади конституційного ладу, безпосередньо пов'язані із забезпеченням прав людини. Так, наприклад, сутність соціальної держави полягає в створенні належних умов для соціальної самореалізації кожної людини, її надійного соціального захисту тощо. Правовий характер держави та принцип верховенства права передбачають безумовне підпорядкування всієї державно-владної діяльності праву як певному імперативу, чітке визначення правових меж, за котрі держава та її органи не можуть виходити в жодному випадку і за якими лежить сфера індивідуальної свободи особи та вільної діяльності інститутів громадянського суспільства тощо. Принцип демократичної держави на практиці означає первинність народного суверенітету перед державним, визначальною роллю народу (громадян України всіх національностей) у створенні всієї системи органів публічної влади та суворого контролю за її функціонуванням. Головною ідеєю принципу поділу державної влади на законодавчу, виконавчу та судову є забезпечення максимальної ефективності всієї державно-владної діяльності та недопущення узурпації державної влади жодною з її гілок, що є необхідною передумовою забезпечення прав людини. Тобто переважна більшість ідей, покладених в основу вітчизняного конституційно-правового регулювання, досить тісно пов'язана з ідеєю пріоритетного значення прав і свобод людини. А тому їх реальне забезпечення Конституційним Судом України в процесі здійснення конституційного контролю дійсно є необхідною передумовою стабільності конституційного ладу в цілому.

Насамперед, слід зазначити, що аналіз правового статусу та повноважень Конституційного Суду України свідчить про його особливу правову природу та специфічне місце в конституційно-правовому механізмі забезпечення прав і свобод особи. Відміну від судів загальної юрисдикції, Конституційний Суд безпосередньо не розглядає правові спори і не вирішує конкретних справ щодо захисту чи поновлення порушених прав і свобод людини. Однак, як відзначають дослідники, функція захисту гарантованих конституціями основних прав і свобод

людини притаманна практично всім органам конституційної юрисдикції будь-якої моделі судового конституційного контролю – американської, європейської чи змішаної [13, с. 479]. Не є винятком і Конституційний Суд України, оскільки переважна більшість його функцій прямо чи опосередковано спрямована на забезпечення основних прав і свобод людини і громадянина.

Конституційний Суд України забезпечує реалізацію та захист прав людини, в основному, двома способами: по-перше, шляхом визнання нормативного акта, який певним чином обмежує права людини, неконституційним, а як наслідок – і нечинним; по-друге, через офіційне тлумачення норм Конституції та законів України щодо питань забезпечення нормальної та ефективної реалізації громадянами своїх прав та їх захисту [14, с. 194]. Поза всяким сумнівом і контрольна, і інтерпретаційна функції Конституційного Суду України мають надзвичайно важливе значення і в його правозахисній діяльності, і у сфері гарантування стабільності конституційного ладу. Однак метою цієї роботи є аналіз головних теоретичних та практичних аспектів саме контрольної діяльності єдиного органу конституційної юрисдикції України за забезпеченням конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні.

Функція конституційного контролю полягає, насамперед, у перевірці на відповідність Конституції законів та підзаконних нормативно-правових актів з метою реального забезпечення найвищої юридичної сили Конституції в правовій системі держави, недопущення зміни чи спотворення суті головних принципів конституційного ладу. Визначальне значення цієї функції в забезпеченні основних прав і свобод зумовлюється положеннями ст. 22 Основного Закону України, відповідно до якої конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані, а при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод, а також п. 1. ч. 1 ст. 92 Конституції України, за яким права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод, а також основні обов'язки громадянина визначаються виключно законами України. На практиці ж непоодинокими є випадки, коли Верховна Рада України і Кабінет Міністрів України, а також інші органи державної влади й органи місцевого самоврядування намагаються або «підправити» конституційне регулювання, або взагалі змінити його спрямованість шляхом ухвалення нормативно-правових актів, що безпосередньо стосуються реалізації основних прав, свобод і обов'язків людини. У цьому випадку саме Конституційний Суд України за зверненнями уповноважених осіб має визнати неконституційним будь-який закон, яким скасовуються основні права та

свободи чи звужується їх зміст та обсяг, а також будь-який підзаконний правовий акт, що, всупереч Основному Закону України, визначає права, свободи та основні обов'язки громадян.

Разом з тим, слід зазначити, що єдиний орган конституційної юрисдикції не може самотійно ініціювати розгляд жодних справ, що є абсолютно обґрунтованим з огляду на принцип його правового самообмеження. Право на звернення до Конституційного Суду з поданням щодо перевірки на відповідність Конституції України законів та інших правових актів належить чітко визначеному колу осіб, серед яких громадяни відсутні. На наш погляд, відсутність інституту конституційної скарги істотно знижує ефективність конституційного контролю в Україні, оскільки фізична особа, виявивши неконституційність нормативно-правового акта, що регулює права та свободи людини, не має права безпосередньо звернутися до Конституційного Суду України з відповідною скаргою. На практиці це суттєво ускладнює захист її конституційних прав і свобод, які порушуються внаслідок прийняття такого акта, адже єдиною можливістю захистити свої права і свободи в цьому випадку є звернення зацікавленої особи до суб'єктів, які наділені правом на конституційне подання (Президент України; не менш як сорок п'ять народних депутатів України; Верховний Суд України; Уповноважений Верховної Ради України з прав людини; Верховна Рада Автономної Республіки Крим), які, у свою чергу, можуть звернутися до Конституційного Суду. Зважаючи на істотну складність і розтягненість у часі такого шляху, правозахисна ефективність функції конституційного контролю суттєво знижується. Тому в майбутньому на конституційному рівні варто закріпити право людини на безпосереднє звернення до Конституційного Суду України зі скаргою на неконституційність закону чи іншого нормативно-правового акта, яким врегульовано права і свободи людини і громадянина чи порядок їх реалізації.

Окремо слід наголосити, що ефективність функції конституційного контролю в правозахисній сфері суттєвим чином нівелюється положеннями ч. 2 ст. 152 Основного Закону України, відповідно до якої закони, інші правові акти або окремі їх положення, що визнані неконституційними, втрачають чинність з дня ухвалення Конституційним Судом України рішення про їх неконституційність. Адже враховуючи те, що розгляд справ, відповідно до Закону України «Про Конституційний Суд України», триває 3–6 місяців (а на практиці – й довше), виникає парадоксальна ситуація, коли вочевидь неконституційний правовий акт (у тому числі й яким, наприклад, обмежуються основні права людини) застосовується протягом тривалого часу, порушуючи тим самим права і свободи значної кількості

громадян України. Більше того, втрата ним чинності не означає автоматичного поновлення порушених внаслідок його застосування прав людини. І хоча ч. 3 ст. 152 Конституції України передбачає, що матеріальна і моральна шкода, завдана фізичним або юридичним особам актами і діями, що визнані неконституційними, відшкодовується державою у встановленому законом порядку, за весь час дії цього положення Основного Закону України відповідного закону так і не прийнято, що свідчить про його суто декларативний характер, оскільки практичне застосування цієї конституційної норми майже неможливе. А це, у свою чергу, призводить до того, що, наприклад, Верховна Рада України досить часто приймає неконституційні закони, якими скасовує соціальні пільги та гарантії для різних категорій громадян України, незважаючи на те, що після перевірки їх на предмет конституційності Конституційним Судом України відповідні положення визнаються неконституційними і втрачають чинність. Подібна практика, звичайно ж, не сприяє реальному забезпеченню основних прав і свобод людини, ставить під загрозу стабільність конституційного ладу в цілому.

Важливим засобом забезпечення прав та свобод особи, стабільності конституційного ладу України здійснення єдиним органом конституційної юрисдикції превентивного конституційного контролю щодо всіх законопроектів про внесення змін до Конституції України. Відповідно до ст. 159 Конституції України законопроект про внесення змін до Основного Закону розглядається парламентом за наявності висновку Конституційного Суду України щодо його відповідності вимогам ст. 157 і 158 Конституції. Стаття 157 забороняє змінювати Конституцію, якщо ці зміни передбачають скасування чи обмеження прав і свобод людини і громадянина або якщо вони спрямовані на ліквідацію незалежності чи порушення територіальної цілісності України. Тобто в даному випадку головною метою конституційного контролю є недопущення в процесі конституційного реформування скасування базових цінностей конституційного ладу – насамперед, прав і свобод людини, незалежності держави, її територіальної цілісності, демократичних засад організації та функціонування державного механізму тощо. Стаття 158, зокрема, забороняє парламенту двічі змінювати одні й ті самі положення Конституції України протягом строку своїх повноважень, чим забезпечується стабільність самої Конституції та закріплення нею базових цінностей.

Особливого значення функція превентивного конституційного контролю набуває в періоди політичної і правової нестабільності, коли в певних політичних сил, що здобули чи спільно утворили більшість у парламенті, може виникнути небезпечна

спокуса спробувати радикально змінити зміст Основного Закону України, «підлаштувати» його під своє бачення майбутнього устрою держави і суспільства. Адже як свідчать численні інформаційні повідомлення в різноманітних засобах масової інформації і публічні виступи політичних лідерів, у травні-червні 2009 р. дві найбільші парламентські фракції у Верховній Раді України 6-го скликання – Блок Юлії Тимошенко і Партія регіонів – вели переговори про утворення нової коаліції, до складу якої увійшли б більше 300 народних депутатів України – конституційна більшість, саме з метою кардинального реформування системи організації публічної влади (запровадження парламентської форми правління; обрання Президента України в парламенті тощо) [15–16]. За таких умов надзвичайно зростає значення функції конституційного контролю, оскільки незалежний, неупереджений і незаангажований Конституційний Суд може виступати в ролі дієвого запобіжника від подібних намірів і дій.

Відповідно до Конституції України, специфічним різновидом конституційного контролю є надання Конституційним Судом висновків щодо відповідності Основному Закону чинних міжнародних договорів України або тих міжнародних договорів, що вносяться до Верховної Ради України для надання згоди на їх обов'язковість. Конституційний Суд перевіряє, чи не звужують ці міжнародні угоди права людини, чи не призведуть вони до спотворення базових конституційних цінностей України. А з огляду на ст. 9 Конституції України, відповідно до якої чинні міжнародні договори є частиною національного законодавства України, ця функція єдиного органу конституційної юрисдикції набуває надзвичайно важливого значення для належного забезпечення конституційних прав і свобод людини і громадянина, а як наслідок – і стабільності конституційного ладу.

Разом з тим слід відзначити, що здійснення Конституційним Судом України функції конституційного контролю не завжди виступає в якості ефективної гарантії реалізації основних прав і свобод людини і громадянина та забезпечення стабільності конституційного ладу в цілому. Зокрема, викликає низку питань Рішення від 26 лютого 1998 р. (справа про вибори народних депутатів України) [17], у якому Конституційний Суд України, вирішуючи питання про конституційність Закону України «Про вибори народних депутатів України», уперше в своїй практиці вказав, що є низка сфер, законодавче регулювання яких зумовлюється «питаннями політичної доцільності», і фактично самоусунувся від перевірки на конституційність часткового запровадження пропорційної виборчої системи. У своєму Рішенні від 30 січня 2002 р. (справа про виборчу заставу) [18] Конституційний Суд України не знайшов порушення принципу

рівного виборчого права у встановленні виборчої застави. Однак у переважній більшості випадків здійснення конституційного контролю на практиці сприяє реалізації основних прав і свобод людини, удосконалює конституційно-правовий механізм їх забезпечення та захисту.

Таким чином, викладене дозволяє зробити висновок, що функція конституційного контролю у сфері забезпечення прав і свобод людини, недопущення їх скасування чи звуження їх змісту, запобігання неконституційному їх обмеженню є надзвичайно важливим напрямком діяльності Конституційного Суду України, необхідною передумовою стабільності конституційного ладу. Адже від рівня ефективності всього правозахисного механізму суттєво залежить і загальна оцінка громадянами всієї державно-владної діяльності, встановлення в державі режиму конституційної законності і правопорядку. За умови високого фахового рівня суддів, досягнення дійсної правової й політичної незалежності Суду в цілому, подальшого вдосконалення конституційно-правового регулювання, єдиний орган конституційної юрисдикції має всі можливості стати ще більш дієвим складовим елементом загального конституційно-правового механізму забезпечення та гарантування основних прав і свобод особи в Україні, забезпечення стабільності та непорушності конституційного ладу нашої держави.

Список літератури: 1. Веніславський Ф. В. Взаємовідносини державно-владних інституцій в аспекті забезпечення стабільності конституційного ладу України / Ф. В. Веніславський // Проблеми законності : респ. міжвідом. наук. зб. – Х. : Нац. юрид. акад. України, 2008. – Вип. 93. – С. 38–44. 2. Великий енциклопедичний юридичний словник / за ред. акад. НАН України Ю. С. Шемшученка. – К. : Юрид. думка, 2007. – 992 с. 3. Боброва Н. А. Конституционный строй и конституционализм в России : монография / Н. А. Боброва. – М. : ЮНИТИ-ДАНА ; Закон и право, 2003. – 264 с. 4. Кабышев В. Т. Становление конституционного строя России / В. Т. Кабышев. – Саратов : Абрис, 1993. – 186 с. 5. Погорілко В. Ф. Основи конституційного ладу України / В. Ф. Погорілко. – К. : Ін Юре, 1997. – 40 с. 6. Румянцев О. Г. Основы конституционного строя России (понятие, содержание, вопросы становления) / О. Г. Румянцев. – М. : Юрист, 1994. – 285 с. 7. Савчин М. В. Конституційний Суд України як гарант конституційного ладу : дис. ... канд. юрид. наук / Савчин М. В. – К., 2004. – 218 с. 8. Селіванов А. Конституційний Суд України в нових умовах забезпечення конституційності у державі / А. Селіванов // Вісник Конституційного Суду України. – 2006. – № 4. – С. 45–48. 9. Шемшученко Ю. Конституційний Суд України як орган конституційної юрисдикції / Ю. Шемшученко, Г. Мурашин // Вісник Конституційного Суду України. – 2006. – № 4. – С. 3–10. 10. Тодька Ю. Н. Основы конституционного строя Украины : учеб. пособие / Ю. Н. Тодька. – Х. : Факт, 1999. – 320 с. 11. Хабриева Т. Я. Правовая охрана конституции / Т. Я. Хабриева. – Казань : Изд-во Казан. ун-та, 1995. – 221 с. 12. Тодька Ю. Н. Конституционно-правовой статус человека и гражданина в Украине / Ю. Н. Тодька, О. Ю. Тодька. – К. : Ін Юре, 2004. – 368 с. 13. Скомороха В. Є. Конститу-

ційна юрисдикція в Україні: проблеми теорії, методології і практики / В. Є. Скомороха. – К. : МП Леся, 2007. – 716 с. **14.** Тодыка Ю. Н. Толкование Конституции и Законов Украины: теория и практика / Ю. Н. Тодыка. – Х. : Факт, 2001. – 328 с. **15.** Рахманін С. Уроки парламентаризму // Дзеркало тижня / Сергій Рахманін. – 2009. – 6–12 черв. – № 20 (748). **16.** Королук В. Благими намірами / Володимир Королук // Голос України. – 2009. – 6 черв. – № 104 (4604). **17.** Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційними поданнями народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про вибори народних депутатів України» (справа про вибори народних депутатів України) від 26 лютого 1998 р. № 1–рп/98 : [Справа № 03/3600–97, № 03/3608–97, № 1–13/98] // Офіційний вісник України. – 1998. – № 23. – С. 93. **18.** Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 63 народних депутатів України положень статті 43 Закону України «Про вибори народних депутатів України» (справа про виборчу заставу) від 30 січня 2002 р. № 2–рп/2002 : [Справа № 1–18/2002] // Офіційний вісник України. – 2002. – № 6. – Ст. 245.

Надійшла до редколегії 02.03.2010.

УДК 342.951:630

Г. А. Гончаренко

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ НАУКОВОГО ТА КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛІСОВОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Досліджено особливості системи підготовки кадрів та наукового забезпечення лісової галузі України, нормативно-правове підґрунтя створення і функціонування цієї системи. Враховано досвід інших країн (зокрема Фінляндії) щодо підготовки фахівців для лісового господарства. Підкреслено, що стан та розвиток лісової галузі значною мірою залежить від якості її кадрового забезпечення. Окреслено основні проблеми, що існують у цій сфері, та окремі напрямки їх вирішення.

Исследованы особенности системы подготовки кадров и научного обеспечения лесной сферы Украины, нормативно-правовое основание создания и функционирования этой системы. Учен опыт других стран (в частности Финляндии) по подготовке специалистов для лесного хозяйства. Подчеркнуто, что состояние и развитие лесной сферы в значительной степени зависят от качества ее кадрового обеспечения. Очерчены основные проблемы, которые существуют в этой сфере, и отдельные направления их разрешения.

Peculiarities of the system of personnel training and scientific guaranteeing of forest sphere of Ukraine its normative and legal creation and functioning are researched. Experience of other countries (in particular Finland) about training specialists for forestry is taken into consideration. It is stressed that the state and development of forestry mostly depend on the quality of its personnel guaranteeing. The main problems existing in this sphere and some directions of their solving are stated.